

Megjelenik hetenkint háromszor u. m. kedden, csütörtökön és szombaton.

Előfizetési díj:

Egész évre	10 frt. o. 6.
Félévre	5 " 50 kr.
Évnyegyedre	3 " " "
Egy óra	1 " " "

Szerkesztői szállás:

belső szénutca 131. szám.

Kiadó hivatal:

középutca Stein J. könyvkereskedése.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI LAP.

Hirdetési díj:

1. hasábon garmond sorért 1-szor 7 kr.
2-szor 6 kr. 3-szor 5 kr. s minden hirdetés után 30 kr. bételdíj.

Hirdetések felvételnek:

Bécsben: Oppelk Alajosnál (Wollzeile 22.)
Hassenstein és Voglerl (Neuer Markt 11. szám.)
Posten: Zeisler M. (Király utca 60. sz.)

Nyitott cikkeket

sora után 20 kr. előleg befizetése mellett a szerkesztőséghez csatlandók.
Előfizetés a hirdetés a kiadó hivatalnál kezeltetik.

Előfizetési felhívás

á

„K. KÖZLÖNY”

1870-ki XV-dik évfolyamára.

ELŐFIZETÉSI DÍJ:

Egész évre	10 frt. o. 6.
Félévre	5 " 50 kr.
Évnyegyedre	3 " " "
Egy óra	1 " " "

Az előfizetési pénzek kiadó Stein Jánoshoz (bel-középutcai könyvkereskedésébe) küldendők, hol a pontos szétküldésről gondoskodva van.

Pest, ápril 17. 1870.

(B.) Mióta országgyűlésünk szünetel, hazai lapjaink is többet foglalkoznak a párisi, bécsi eseményekkel s a magyar minisztériumban történendő változásokkal.

Késéskivül elég fontossággal bírnak e tárgyak arra, hogy figyelem nélkül egy lap se hagyja, azért magam is rendre s röviden szólni kívánok mindenikről.

A párisi események úgy indultak volt, mint ha III. Napoleon az abszolút hatalmu császárság intézményeivel moróben és tartalék nélkül szakítva, a maga egész fényében akarná inangurálni a parlamentaris kormányformát. Azonban minapában újból egy retrograd lépés történt, t. i. a plebiscitum igénybe vétele.

A francia ellenzék minden árnyalatú vezér-férfiai eléggé biggadtak: ildontalan fellépéssel nem kockáztatják a lehető sikert.

Napoleon nagyrészt kényszerítve volt arra, hogy a parlamentarismuskat tért engedjen, mi csaltatlan jelo annak, hogy az önkényuralom Franciaországban tovább fenn nem tartható; és mégis az illető pártvezérek nem fogják záslóikra e jelszót írni: „mindent, vagy semmit!”

Megjegyzésre méltó még az is, hogy a francia ellenzék vezérférfiai egész bátározottsággal léptek sakra a plebiscitum ellen. Franciaország egy lépést tesz a parlamentarismus valóítására; ez átalakulás üdvös hatással van és lesz mindazon államokra és népekre, melyek alkotmányos kormányrendszerrel dísekedhetnek.

Más színben tűnnek fel a bécsi események. Lajthán túl a pessimisták szerint a pártok tusája magát a parlamentarismust látszik fenyegetni. Ott feudalisták, autonomisták, centralisták, germanisták, panszlávok és foederalisták, oly merév állást foglaltak el egymással szemben, mely, ha a dolgok élére állítatnak, magát a parlamentarismust kockáztathatná. Szerencsére vannak ott is biggadt államférfiak s a követelők is lassanként alább hagyandak túlszáikkal.

A mi baloldali lapjaink, úgy látszik, a lajthántúli azelsőkűdő pártok példáját választották követendő mintául: nem elégszenek meg azzal, hogy a delegatióális intézményről újból elmondják: „Carthaginem delendam esse censeo,” — hanem annyira mennek, hogy a köztűnk s a lajthántúliak közti költűnös szerződés kötelező erejét a bécsi eseményektől szeretnék függővé tenni: „Sed quid tunc?” — ha netalán újból ússzerombolhatnának mindent?!

Az ellenzéki főlapok szélteben hirdetik, hogy a Deák-párt a lajthántúli eris következtében már meghasonlott, oszlik, bomlik.

En nem tudom, hogy gondolkozik e részben a baloldal maga; de arról erősen meg vagyok győződve, hogy a Deák-párt compactabb nem volt soha, mint lenne akkor, ha a köztű szerződések egyoldalú felbontását hoznák valamerről szőnyegre.

A pesti miniszterek változásáról különböző nézeteket olvashatni az ellenzéki lapokban. Ők jól tudják ugyan, hogy ha egyes miniszterek betegsége, vagy más nem-politikai elvek miatt lépnek ki a minisztériumból, az nem miniszterválság. Azt is tudják, hogy sem Lónyay, sem Mikó nem ily politikai elvek miatt lépnek ki a minisztériumból; de az ellenzéki organumok azt így szeretnék, így is hirdetik, csak hogy elmesélhessék: a minisztérium s azzal együtt a párt is meghasonlott, feloszlott.

Legyenek e felől nyugodtak a baloldal emberei; interpellálhatnak, recriminálhatnak, sőt megengedem meg is ingathatnak egyeseket; de valamaddig a minisztérium eddigi elveit vallva kormányoz, sem a minisztérium, sem a többség meg nem hasonlanak, hanem egyesített erővel útasítják vissza az ellenzék méltatlan támadásait, s egész nyugodtsággal fognak a reformok terén előre haladni.

Belügy.

A megyék és községek rendezéséről szóló törvényjavaslatot előleges jóváhagyás végett közelebből fogja ő Felsőge elé terjeszteni a minisztérium, s — mint a pesti lapok jelentik — ha nem is a ház husvét utáni első ülésében, de legfeljebb pár hét alatt nyilvánosság elé kerül. A minisztérium körülből két ülésben befejezi az ügy tárgyalását.

A magyar pénzügyminiszteri változásra vonatkozólag, biztos forrásból írják, hogy Lónyay úr közös pénzügyminisztérius bevezetett tény, de szüloty bizonyos az is, hogy jelen tárgyalásról csak hetek múlva válik meg.

A pesti egyetemi magántanárok közelebbi értekezletén azon óhajításnak adatott kifejezés, hogy: a) az ország törvény által nyilvánítsa a tudományegyetemet állami, s így felekezeti nélküli tanintézetnek; b) a kath. theologiai kart az egyetem tisztán kath. jellegű alapítványával adja át az országos kath. egyház megalakuló autonóm testületének, a kormány jogosítsa fel a többi vallásfelekezeteket is hasonló theol. karok felállítására. Az állam csupán főfelügyeleti jogát tartsa fenn. c) Az egyetem karai álljanak: 1) bölcsészeti, 2) jogi és államtudományi, 3) mathem. és természettudományi, 4) orvosi karból.

Az igazságügyi minisztériumban nagyban foglalkoznak jelenleg az új büntető törvénykönyv szerkesztésével, s az erre vonatkozó törvényjavaslatot már a jövő őszre a törvényhozás elé remélik terjeszthetni. Az angol büntető perrendtartás tanulmányozására Szilágyi Dezső osztálytanácsos Londonba fog utazni.

Fiume polgárai tömeges aláírásokkal el látoit feliratot terjesztenek fel Deák Ferenczhez, melyben a Matkovich-féle támadás alkalmából „tisztelteteket és ragaszkodásukat” jelentik ki Deák irányában.

Az izraelita congressus ügyében hozott országgyűlési határozat nagy forrongást idézett elő az izraeliták közt. Az orthodoxok — mint a „P. N.” értestül — úi adressvibart szerveznek a kormányhoz és törvényhozáshoz. Az illetők nem kívánnak kevesebbet, mint hogy a két milliót megkezelítő iskolai alap egészen adassék át nekik. Ép oly szerény, mint jellemző kívánság, hanem a haladó párt is kezd végre téllenségből feloszlani. Így a pesti hitközség képvisellete e napokban ülést tartott, melyben a képviselőházhoz intézendő felirat határozatott el.

A magyar főváros szépitésének ügyében Pest polgárai husvét hétlőn meetinget tartottak. A tanácskozás tárgyát a tervezett „új kör utca” képezte.

Az első magyar galicziai vasút építési tőkéjének beszerzése iránt a bécsi hitelintézet kibocsátotta a prospectust, melynek alapján majd az aláírás ki fog hirdettetni. Az összes tőke névleges összeg 31 1/2 millió frt estűben, ebből 12 1/2 millió bocsátatik ki részvényekben, 19 millió pedig kötvényekben; úgy a részvények, mint a kötvények 200 frtról fognak szólni, s az előbbiek szelvényei január — júliusban, az utóbbiaké márczius — szeptemberben váltatnak be.

A magyar vasutak bevétele márczius havában következő volt: A tisztai vaspályá bevétele: 393,626 forint. Az aradfehérvárié: 83,411 frt. A pécs-mobácsié 67,024 frt. A pécs-bácsié 21,995 frt. Az alföldié 18,970 frt. Az elsőn utazott összesen 45,920, a másodikon 17,189, a harmadikon 9,132, a negyediken 14,743 és az utolsón 11,929.

Pest, ápril 15. 1870.

(B.) A bécsi minisztérium megalakult a mennyiben egy pár miniszter neveztetett ki, — nem alakult meg annyiban, hogy a tárczák egy része csak ideiglenes főnökökre bízott.

Ha Potoczkynek sikerült volna is valamennyi tárcza elválására véglegesen s kitűnő államférfiakat megnyerni — ebből még nem következne az, hogy a válságok kérdések meg vannak oldva; mert valamaddig a birodalmi tanács nem szerveztetik közvetlen választások alapján, — valamaddig a tartománygyűlések hatásköre nem szabályoztatik, mindaddig folyvást tart a fluctuatio a centralisatio és foederalismus közt, egyik épen oly ellensége lévén a dualismusknak, mint a másik.

Igen nehéz feladat jutott tehát az új bécsi minisztériumnak, a midőn oly kérdések megoldását, vagy legalább útbaigazítását vállalta el, melyeket egy hatalmas többség megoldani vagy nem mert, vagy arra képes nem volt.

A minisztérium programját még részleteiben tudni nem lehet, tehát erről szólni időelőtti volna.

Azonban több mint valószínű, hogy Potoczky szorososan meg fogja tartani az alkotmányos formákat, s mielőtt a birodalmi tanács és tartományi gyűlések feloszlatása által a népre hivatkoznék, megkísérli a kérdések rendes útoni megoldását.

E czélból egy program van készülőben, mely, a mint mondják, közöltetni fog a pártvezérekkel s ennek miként fogadtatása szolgálja irányadóul a minisztérium további eljárásában.

Igy újból a pártok előleges megállapodása útján kerültenek el a nagyobb rázkódás, ha t. i. a nemzetiségi oppositio, valamint az autonomisták és a német párt, belátva a helyzetet kényes voltát és fontosságát, merév állásokból kilépni készebbeknek mutatkoznának s a jelen viszonyokat nagyobb figyelemre méltatnák, mint ezt eddig tevék.

A jelenlegi tartományi-gyűlések nem állanak útját a közvetlen választás alapján alakítandó közös parlamentnek, ha e közös parlamentben az autonomisták fel mernének lépni már többször nyilvánított programjukkal s ha a német párt nem törekedvén alkotmányellenes felsőlégre, belátja azt, hogy a német nemzetiség akkor sincs veszélyeztetve, ha a dualisticus elvek keretén belül szabadabb mozgás engedtetik az egyes koronaországoknak; ez esetben föltéve, hogy az egyes tartományok nem kapkodnak foederalisticus utopiák után, a válság még most is megoldható lenne rendkívüli eszközök nélkül.

Pár nap múlva valószínűleg ismerni fogjuk a minisztérium programját részleteiben is s észlelni fogjuk a hatást, melyet az a lajthántúli pártokra és az ottani közvéleményre teend: akkor biztosabban tájékozhatjuk magunkat.

Addig is némelyek nálunk a történetekből hasznos tanulságot vonhatnak: beláthatnák, hogy a minoritás is idézhet elő válságot, s hogy a többség sem viheti keresztül mindazt a mit óhajt; tehát a minoritás igatásai súlyos felelősséggel járnak, s igazságtalanságot követ el, midőn a majoritással szemben túlzó követelésekkel lép fel. Mert am nagyon könnyű a kedélyeket, hanem a szenvedély hullámaint lecsillapítani — ez vajmi nehéz. A végső, de legfontosabb tanulság az, hogy a ki megfontolatlanul helyez kilátásba, később gyakorlatilag kivitethetlenné mutakozó reformokat — önmagát teszi tehetetlenné, mihielyt az egyes kérdések megoldására, kivételre kerül a sor.

Brassó város és vidék magyar polgárainak felirata a magyar és román vasutak csatlakozási pontját illetőleg.

Nagyméltósága m. kir. felelős minisztérium!

Azon kötelezettség, melylyel hazánkban tartozunk, bátorit fel minket, Brassó város és vidék magyar polgárait, hogy csekély nézetűnkkel bizalomteljesen feltérjeshessük egy, az általános érdeklő fontos ügy eldöntése alkalmával, meglevén győződve, hogy honfui törekvéseink viszhangra találанд.

Tagadhatlan, hogy mióta felelős nemzeti kormányunk kineveztetett, s hazánk sebeit és fainak panaszait a nép által választott honatyák enyhítik, ezen rövid idő is az elhanyagolt évszázadok hiányait akkora mértékben pótolá, miszerint elmondhatni, hogy a rabigába szilárdított s a világtól elfeledett Magyarország ma a külföldi mivel államok sorába jelentékeny helyet foglal el, s ha visszapillantunk az elmúlt szomorú korzakokra, lehetlen bé nem ismerünk, hogy a tudomány, irodalom, művészet, ipar, kereskedelem és gazdaság oly óriási léptekkel haladt, mely ezer éves törekvéseket felülmúl.

De vajjon mi a főbb tényezője e nemzeti gyors haladásnak?

Bizonyára nem egyéb, mint a népjogon alapuló szabad alkotmányos kormányzat; mert ez által öntudatra ébredvén a nemzet, minden oly intézményt, mely hazánk javára czéloztak, előbb

bonczkés alá von, s csak a közjó helyes becsérese lehet az egyedüli irányadó. Köszönettel veszi minden igaz bazi zsege kormányunk erélyes intézkedéseit; mert dacára a politikai nagyobb-szerű küzdelmeknek, tapasztaljuk, hogy szellemi és anyagi fejlődésünk naponta gyarapodik, s mig hazánk vallás- és nemzetkülönbség nélkül a belső jólétnek örvend, addig módokról van gondoskodva, hogy a nemzeti törekvés vívmányai a külföld előtt is beismertessenek, hogy Magyarország nyera terményei, gyáripára, gazdaszata, kereskedelme lehető gyors közlekedés által versenyezessen a külföld mivel államaival.

Meg vagyunk győződve, hogy felelős kormányunk minden az ország általános érdekében történő intézkedéseit oly szaktérűk bölcs és helyes tanácsára teszi, kik hazánkat s annak viszonyait ismerik; kik, levelekzve az önérdék rokon- vagy ellenszenek álcaját, tisztán, szepőlőntül foglalnak helyet az országházában, azért föltételeznek is tartjuk a felsőbb helyen történő intézkedéseket bírálgatni; de minán minden igaz honfi kötelessége a közhaszn boldogságára mtködni, bátorságot veszünk magunknak, csekély nézetűnkkel, az Erdélyt Romániával egybekötő vasútvonal érdekében legalázatosabban fölterjeszteni.

Akkor, midőn még Erdély sem távirda, sem posta, vasút, sőt bár járható országúttal sem bírt, s így elszigetelten állott a szomszéd országoktól, mint egyetlen kereskedő városa — Brassó vala; ide hozta távul és közel vidék eladnivalóját, s innen nyerte szűkeges kereskedelmi czikkeit, miáltal akkora lendületet nyert, hogy az iparosok, gyárosok, kereskedők az ország kebeléből ide kezdetek összpontosulni s megtelepedni.

Brassó gyártmányai s iparcikkei számos évtizedek óta a külföld előtt is, dacára a rossz közlekedési útának, annyira ismeretessékké váltak, hogy nincs talán Európának állama, hol Brassó nevét viselő czégek gyártmányait s iparcikkeit a világpiaczn ne árusítanák, s így méltán nevezhető Brassó az erdélyi kereskedelem gyár- és ipar bölcsőjének; később, minán a közlekedési módokon jó utakkal könnyívté lett, nem csak hazai, de külföldi vállalkozók is telepedtek meg, elannyira, hogy ma Brassó Magyarhon második kereskedő városának mondható, s hogy ezen állítás alaposága nyilván kitünjön, szabadjon A. alatt tisztelttel ide csatolunk a „Brassói Kalauz” (Adressen Buch) című munkáczát; a számos iparos és gyáros testületet évi forgalma tájékozásul szabadjon bár egyet fölemleltünk, például a gyapjukelme gyárosokat: 67 posztógyáros naponta dolgozik 1470 emberrel, évenként gyárt 16,500 vég posztót; 24 flanel-gyáros naponta dolgozik 480 egyénnel, évenként készít 8,000 vég flanelt; 30 szűrtakács naponta dolgozik 500 munkással és gyárt évenként 18,200 vég szűrtposztót; 35 ványolóban pedig évenként készült mintegy 50,000 darab cserge és pokrócz. Ezenkívül a különböző gyapju mosatókban évenként több mint 20,000 mázsa yers gyapju mosatik. Épen ezért Brassó a magas kormány figyelmét sem kerülheti ki, mert az erdélyi vasútvonalnak főbb pontján ősmertetett el, s pártkülönbség nélkül ki lett mondva, hogy Brassó érintetlenül nem maradhat, s csak is az Erdélyt per Brassó Romániával egybekötő vonallal más más helyen leendő létesítésében vannak pártnezetek, nevezetesen: brassó tömősploest, brassó-bodza buzeu- és brassó-ojtoz-oknai.

A ki Erdély és Románia térképeit kezébe veszi s a nagy-várad-kolozsvár-egessvár-brassói vonalnak összeköttetését Romániával a bodzai, tömői vagy ojtozi pontokon bírálja s ezen helyeket személyesen is ősméri, az be kell hogy vallja, hogy a rövidebb csak is egyedül a tömői lehetne; mig ha ezen vonalak végett beadott szakértők, mérnökök, vasúti tekintélyek munkálatait olvassuk, meg fogunk győződni, hogy egy nemzetgazdasági, valamint általános szempontból mindkét állam érdekében a bodzai ősmertetik el, mert a bodzai vonal székelőföldön háromezéki területen húzódván el, az ojtozi és tömői határvételek közt fekszik, s így központnak nevezhető.

Jelenleg mellőzzük e vonalaknak szakértők által tudományosan kiszámított keresztülvitelének nehézségeit, vagy könnyűségeit, mert ezek ugy is a magas kormány kezei között lévén, eléggé ősmertetesek; de könnyebb tájékozás végett nem hagyhatjuk érintetlenül, hogy mig a brassó tömősploesti vonal hossza 12 mértföld, addig a brassó-bodza-buzeni vonal hossza 16 mértföld és a brassó-ojtoz-oknai vonal hossza 20 mértföld, s minán Erdély kereskedelme Romániával nem Moldva, hanem Oláhország felé, s onnan Bulgária a Törökországba tovább történik, a mi felsőbb helyen is tudva van, s minán az 1868. december 6-án

szentesítést nyert XLV. törvénycikkely 2-dik §-a a magyar keleti mozdony vasútnak Brassóból Romániába leendő keresztülvitelét nem Moldva, hanem határozottan Oláhország felé rendeli, ennél fogva az ojtó moldvai vonalról szó sem lehet, mert ez szentesített a kihirdetett törvényeinkkel ellenkező; de az ojtó okna-buzen-ploesti majd 50 mértföld területet tevő vonal a gyors forgalomban és szállítási költségekben igen nagy hátrányt idézne elő.

Hogy Erdélynek kereskedelmi összeköttetése Moldva és Oláhországgal minő eredményeket tüntet föl, azt a magas kormány a vesztézári intézetek (vámok) hivatalos fölterjesztéseiből láthatja, s itt újból nem hagyhatjuk érintetlenül az ojtó-moldvai és tömös-oláhországi forgalmakat. Ugyanis míg Ojtózon a moldvai forgalom egy év alatt 3,000 ember, 5,809 darab elegyes állat és 1,969,259 font málna volt, addig a tömös-oláhországi forgalom ugyan egy év alatt 50,000 ember, 30,000 darab külbüféle állat és 45,000,000 font málna volt; megjegyzendő még az, hogy az erdélyi ásványos fűr-döket meglátogatni szokott külföldi vendégek is a tömösi vonalon jönnek keresztül; valamint az is, hogy a bodzai vonal létrejöttével egy a tömös, valamint az ojtózi, egy a szomszéd határszéli közlekedések oda összpontosulnának.

De továbbá Erdélynek per Oláhország-Buzen egy is lesz összeköttetése Moldvával, melyen csekély forgalmat gyakorolhassa; fennebbiekből világosan látszik, hogy Erdélynek kereskedelme Oláhország és Bulgária felé történvén, az általános érdek nem a moldvai, hanem az oláhországi közvetlen összeköttetést követeli.

(Folytatása következik.)

Magyar országgyűlés.

A képviselőház ülése április 8 kán.

Elnök: Somssich Pál.

Jegyzők: Mihályi Péter, Széll Kálmán.

A kormány részéről jelen vannak: Lónyay Menyhért, Horvát Boldizsár, br. Eötvös József, Gorove István miniszterek.

A mult ülés jegyzőkönyvének észrevétel nélküli hitelesítése után felolvastatik harmadszor a Duna szabályozásáról és a főváros szétválásáról szóló tv.-javaslat, mely végleg elfogadtatik.

Felolvastatik a közp. bizottságnak jelentése a függő államadosságek ellenőrzésére kiküldött bizottságról szóló 1868 i. 46. t. cz. 5 ik fejezetének módosítása tárgyában. A képviselőház által elfogadtatik.

Hodossy Imre: Felolvassa a királyi vegyes bíróságok törvénybe iktatásáról szóló törvényjavaslatra vonatkozó központi bizottsági jelentést, mely a törvényt elfogadásra ajánlja.

Tisza Kálmán: Több rendbeli rosuló megjegyzéseket tesz, de a javaslatot, mint a melynek célja a történet hibákat helyrehozni, a részletes tárgyalás alapjául elfogadja.

Horvát Boldizsár igazságügyminiszter: Ugy hiszem, hogy az országgyűlés folytatása annak mely mult évi májusban együtt ült; ha én tehát az eljárásomat indokoló jelentést mindjárt az országgyűlés első ülészakában előterjesztettem, de nem ismerhetem el, hogy ezt felszólalás következtében tettem. Figyelmeztetem a képv. urat, hogy felszólalás csak a budgetvita tárgyalása alkalmával történt február és mártius hónapokban, én pedig az indennity iránt a betérjesztést már 1869. évi decemb. 1-jén megtettem, és minden ez irányi felszólalást megelőztem. Másik kifogása a képviselő urnak az, hogy nem lett volna épen szűkség ezen rendeletre, mert hiszen azon perek iránt intézkedhettem volna másképen is. E nézetem sem csallakozom. Meltóztatásnak tekintem venni, hogy miért rendelt az 1869. XXIX. t. cz. a pénzügyi törvények végrehajtása körüli mulasztásokból eredő károk iránt támadt perekre nézve külön bíróságokat, t. i. a fenállott kerületi táblát? rendelte azért, mert ezen kártalanítási követelése a kincstárnak épen azon közegek ellen támasztattak legtöbb izben melyek a pénzügyi törvények végrehajtására voltak bivatva. — Minthogy pedig nálunk a közigazgatás még nincs elklüszítve az igazságszolgáltatástól, ha ily kártérítési kereset indítható, természetesen legtöbb esetben a szolgabíró ellen kell indítani. Tudjuk, hogy a kártérítési iránt jelenleg 300 nál több polgári per folyik, s ezekben a szolgabírák vannak hivatva itélni; ugyanazon bíróság előtt kellett volna tehát megindítani a pert a szolgabíró ellen, a ki ezen mulasztást elkövette. Ez lehetetlen volt t. képviselőház, azért tehát, mert a körülmények pressiója alatt állottam, kénytelen voltam gondoskodni, hogy míg a törvényhozás másképen intézkednék, ezen követelésekre nézve egy határozott bíróság jelöltesse ki.

Meg vagyok győződve arról, hogy a képv. ház be fogja látni, hogy az adott körülmények közt máskép nem cselekedhettem.

A képviselőház ezután a tv.-javaslatot általánosságban elfogadja; a részletes vita közt pedig a közp. bizottság módosítványaihoz járul.

Tárgyalatik a törvények kihirdetéséről szóló törvényjavaslat. A ház azt általánosságban és részleteiben változatlanul elfogadja.

Tárgyalatik a felebbviteli bíróságoknál al-

kalmazott ítélőbírák számának meghatározásáról szóló törvényjavaslat.

Jankovich Gyula: Tagadja, hogy a baj egyedül a bírák létszámának csekélységében rejlenék, véleménye szerint Magyarországon egyetlen egy királyi tábla nem kielégítő.

Irányi Dániel: Figyelmezteti az igazságügyminisztert arra, hogy a jövő kinevezéseknél ne a főispánok és más egyebek ajánlatára, hanem inkább az egyének tehetségeire legyen kiváló figyelemmel.

Szóltat ezután Hodossy József, Pap Zsigmond, Ghyczy Kálmán és

Horvát Boldizsár igazságügyminiszter: T. ház! (Halljuk!) A baj nemcsak abban rejlik, hogy a bíróságok száma az ügyek halmazához képest csekély; a bajnak több forrása van. Legfőbb forrása az, hogy jogrendszerünk a multban folytonos hullámnak volt kitéve.

1860 ig az osztr. törvények uralma alatt álltunk. Az országbírói értekezlet azt mondotta, hogy az osztr. törvények uralma megszűnik és visszaállította a magyar törvények uralmát. Ily körülmények közt nálunk a jogi kérdések sokkal bonyolodottabbak, mint bárhol Európában, egy hogy némi jogi kérdések megoldása a legnagyobb jogi kapacitásoknak is fejtörésbe kerül. Ez a roppant nagyszámu semmisségi panaszoknak és felebbezésnek forrása, melyeknek példáját Európa más államainak statisztikája nem mutatja fel. Egy másik nagy oka a bajnak azon körülményben rejlik t. ház, hogy a közigazgatás és törvénykezés a legalsó fórumoknál még mindeddig elklüszítve nincs. A szolgabíró a juridicumot egészen mellékes teendőnek tekintvén, sem a törvények tanulmányozására, sem a perekre nem fordít, mert nem fordíthat elegendő időt. (Igaz!) Innen van, hogy hibás ítéleteket hoz, és hogy azon időt, melyet a közigazgatási teendőkre fordított, helyrehozza, ugyszólván fecske rüptében intézi el a pereket, s innen származnak a tömérdek semmisségi panaszok. (Ugy van!)

Mindezekhez járul még az is, hogy minden politikai átalakulás rendesen újabb panaszokra szokott okul szolgálni. Mindezen bajok tehát confláltak arra, hogy most a felső bíróságoknál a restantiáknak megdöbbsent halmaza állott elő. Mindamellet tagadhatlan, hogy a felebbviteli bíróságok létszámának csekélyége egyik nagy ok arra, hogy ennyi restantiával kell küzdenünk.

Azonban, ha körültekintünk Európában, azt fogjuk találni, hogy a felebbviteli fórumok oly csekély létszámu személyzetet sehol sem mutatnak fel mint a milyen a magyarországi.

Belgium 537 □ mértföldnyi területen 3 felebbviteli törvényszékkel és 64 felebbviteli bíróval bir. (Halljuk a népesség szerint!) Azt is meg fogom mondani.

Baden 278 □ mfdnyi területen 5 felebbviteli törvényszékkel, 71 felebbviteli bíróval bir.

Hannovera 699 □ mértföldnyi területen felmutat 12 felebbviteli fórumot 102 bíróval.

Poroszország 6400 □ mfdnyi területen 27 felebbviteli törvényszékkel ellátott fel 435 felebbviteli bíróval.

Franciaország 9853 □ mtfnyi területen bir 28 felebbviteli törvényszékkel és összesen 777 felebbviteli bíróval. Ausztria 5452 □ mtfnyi területen bir 9 felebbviteli törvényszékkel és összesen 146 felebbviteli bíróval; Magyarországnak 3896 □ mtfnyi területén — Erdélyt nem számítva ide, mintán Erdélynek külön főtörvényszéke van, — egyetlenegy felebbviteli törvényszéke van és a pót-bírákat is ide számítva 70 felebbviteli bíróval bir. Ezen szám tehát aránytalanul csekély a többi országokéhoz képest. (Igaz!) Ha most már a népesség arányát nézzük (Halljuk!): Belgium 1.666.000 népességgel bírván, egy-egy felebbviteli bíróságra 78.000 lélek esik. Badenben minden 20,000 lélekre esik egy főtörvényszék. Hannoverában minden 19,000 lélekre; Poroszországban minden 54,000 lélekre esik egy-egy főtörvényszék. Franciaországban minden 49,000 lélekre, Ausztriában minden 138,000 lélekre. Magyarországon minden 153,000 lélekre esik egy főtörvényszéki bíró. Így tehát, az arány a legkedvezőtlenebb Magyarországra nézve. Erdélyre nézve nem olyan kedvezőtlen ezen arány, mert ott minden 75,000 lélekre esik egy főtörvényszéki bíró — a legtöbb lélekszám esik egy-egy bíróra nálunk Magyarországon.

Én, t. ház, kötelességemnek fogom érezni a bajnak minden forrását lassankint megszüntetni; de igen természetes, hogy most addig, míg a bíróságok nem szerveztetnek, míg jogrendszerünk fölállítás be nem fejeztetik: azon roskatag épület is, melylyel bírnak, addig, míg az új felépült tataroznunk kell, a ezt nem tudjuk máskép elérni, mint a bírák szaporításával egyrészt, s másrészt a létező ideiglenes polgári perrendtartás legfőbb hiányainak kiegészítésével. A rendszeres reform-művet azért nem fogjuk félbeszakítani, hanem folytatjuk azt, és annak idejében lépésről lépésre, időről időre lesz szerencsém erre vonatkozó törvényjavaslataimat a t. ház asztalára letenni. Helyeslés.)

Tagadhatatlan, hogy a királyi tábla egysége mindenesetre növeli a bajt. Nagyon sajnálom, hogy o tekintetben igen t. képv. társam Ghyczy nézeté-

től eltérnek. Azt mondja ugyanis ő, hogy azon 120 bíró akár itt koncentráltsassék Pesten, akár felosztassék 6, 10, 12 királyi táblához a vidéken, nem fog ott sem többet elvégezni tudni, mint itt. Ez helyes ugyan, de méltóztatassék azt figyelembe venni, hogy a törvényszék elnökeinek egyik főteendője a fegyelmet fenntartani, s az ítéleteket úgy berendezni, hogy a tanácsok ne szünteljenek, hogy azoknak folytonos működése biztosítva legyen, és hogy minden tanácsban az illető szakterüket helyesen ossza be.

De midőn 120—130 individuummal van dolga, épen ezen tanácsülések kellő berendezése, épen a szakterük kellő felismerése van megnehezítve, és ez a főök, mi arra indítja a kormányt, hogy annak idejében, midőn a szóbeli perrendtartás készen lesz, azon javaslatot terjessze a ház elé, hogy mindenesetre több főtörvényszék, több királyi tábla állítsassék fel az országban.

Felhozottát Hodossy képv. ur részéről, hogy oly egyének is alkalmaztatnak, kik a nép nyelvét nem értik. Igazsága van, oly egyének is alkalmaztatnak, kik pl. a román nyelvet nem értik, de oly egyéneket, kik minden, az országban divó nyelvet értenek, alkalmazni képes nem vagyok. Hogy egyébiránt minden nemzetiségre kellő figyelem volt a kinevezéseknél fordítva, azt a jelenleg fenálló létszám is igazolja.

A törvényjavaslat általánosságban elfogadtatik.

A részletes vitánál

Várady Gábor: A czimre nézve tesz csekély észrevételt.

„Az ítélő bírák számának meghatározásáról a felebbviteli bíróságoknál.“ (Helyeslés.)

Ezen módosítvány elfogadtatik.

Az első fejezetnél Jankovich Gyula módosítványt terjeszt elő az iránt, hogy a pótbírói állomást illetőleg a rangfokozat eltöröltesse és az ítélő bírák egyenlők legyenek.

Tisza Kálmán: Pártolja a módosítványt, nem ellenzi azonban, hogy a fizetések eltérők legyenek.

Horvát Boldizsár igazságügyminiszter: Szabad legyen pár szóval felvilágosítást adnom.

A bírói függetlenséget én a pótbírói intézmény behozatala által legtávolabbról sem akartam sérteni, és ugy hiszem, nem is sérttem. Megmondom, minek tekintem én a pótbírói. A pótbíró az első folyamodási bíróak rangjával és fizetésével bir, azon ranggal és fizetéssel, melylyel a pesti első folyamodási bíró bir; mint első folyamodási bíró tehát elmozdíthatlan; de nem tekintem őt a felebbviteli bíróság rendes tagjának, hanem a felebbviteli bíróságnál csak kiegészítő bírónak.

Ez értelemben független ő, de mivel az első folyamodási bíró rangjával és fizetésével bir, az anciennitás szabályait nála nem akarhatom alkalmazni.

Jövőre nézve, t. képv. ház, én mindenesetre csak üdvözölni fogom azon intézkedést, ha ki fogja mondani a törvényhozás, hogy ugyanazon bíróságnál csak egy rangbeli bírónak van helye; sőt még melegebben fogom üdvözölni azon másik intézkedést, hogy ugyanazon rangu bíráknak fizetése egyforma legyen; ezt azonban csak akkor fogja definitive megállapíthatni a törvényhozás, ha a királyi tábla a szóbeli rendszer behozatala után fel fog osztatni, mert akkor a vidéki kir. táblák tagjait semmiesetre sem fogjuk egy dotálni, mint kell dotálni a pesti kir. tábla tagjait, és pedig igen természetesen, mert itt Pesten az élelmi szerek és a lakbér sokkal drágábbak. Ha az elmozdíthatóság elvét a most alkalmazandó pótbírák kiterjesztieni és ezeket ugyanazon fizetéssel ellátni méltóztatnak, melyet a királyi tábla rendes bírái élveznek, a királyi tábla felosztásával bekövetkező áthelyezés alkalmával — a mi természetesen nem lesz melőzhető azon esetben, ha az egységes kir. táblát felosztjuk többre — a fizetést már nem fogja leszállíthatni azon mérvben a törvényhozás, melyben a helyes arány érdekében kellene, tehát nem fogna határozhatni a kir. táblának vidéki tagjairól. Csupán ezen átmeneti korszakra voltam kénytelen ezen pótbírói intézményt javaslatba hozni; az intézmény magától elesik majd, ha jogi rendszerünk műve a törvényhozás által be lesz fejezve. Annál inkább kívánom azt megtartani most ideiglenesen, mert a budget-törvényekkel is ellenkezésbe jünék, mert a pótbírák intézménye abba fel van véve; és ellenkezésbe jünék a vegyes bírói jogokról szóló törvényjavaslattal, mert ott is fel van véve a pótbírák intézménye. Annál inkább kérem ez intézmény megtartását, t. képviselőház! mert most bizony a finansziális szempontok is határozó befolyással bírnak, és nagyon óhajtanám azt is kimondatni, hogy a pótbírák vagy segédbírák — mert az elnevezés minősége ellen semmi kifogásom, hogy tehát a segédbírák mint fővárosi első folyamodásu bírák elmozdíthatlanok és az első folyamodásu központi, t. i. a pestvárosi bírák rangjával és fizetésével bírnak. Én ezt igen nagy köszönettel elfogadom; de károsnak tartanám, ha most tovább mennénk, jövőben, ha majd felosztjuk a kir. táblát, és egy a vidéki mint a központi királyi táblák létszáma meg fog állapíthatni, magam is arra fogom kérni a t. képviselő házat, méltóztatassék mind arányra, mind fizetésre nézve egyenlőséget állapítani meg. (Élénk helyeslés jobbfelől.)

Szóltattak ezután: Dietrich Ignác, Nyáry Pál, Halmossy Endre, ezek után

Vukovich Sebő: Reflektál a miniszter beszédére.

Mintán szükséges, hogy a miniszter információt szerezzen magának, mert a nélkül lehetetlen, hogy a kinevezendő egyének qualificációját megítélje, véleménye oda terjed, hogy a miniszter kötelessége ezen információ körét kiterjesztieni más férfiakra is, egyáltalában mindazokra, kik az illető vidékek, megyékben a közbeesülést bírják, akár melyik részén álljanak a politikai pártoknak.

Horvát Boldizsár igazságügyminiszter: biztosíthatom igen t. barátom Vukovich Sebő urat, hogy a mi az ajánlásokat illeti, nemcsak püspökök, nemcsak főispánok, hanem igen t. képviselő társaim ajánlása után is indultam. Hogy nem voltam képes minden ajánlást elfogadni, illetőleg minden ajánlótat kinevezni, annak oka nem bennem rejlik, hanem azon körülményben, hogy rendesen tíz annyian folyamodtak és igen t. barátaim részéről rendesen 3 szor annyi volt ajánlvá, mint a mennyit kinevezhettem; nagyon természetes tehát, hogy két harmada ki nem nevezetett. Én az egyéneket az egész országban nem ismerhetem; de méltóztatassanak meggyőződve lenni arról, hogy a felsőbb bíróságok tagjai közt alig van valaki, kit nem egy vagy más érdemes képviselő urnak szóbeli ajánlása folytán neveztem ki. — Kell még egy megjegyzést tennem azon szemrehányást illetőleg, hogy én mindig a continentális országokra hivatkozom és nem hivaokozom p. Anglia és Amerikára. És nagyon szeretném azon országok institúció követni, ha egyáltalában lehetne ezeket követni; hanem a civilis igazságszolgáltatás terén egyáltalában lehetetlennek tartom. Miben fekszik a különbség az amerikai és angol rendszer közt egyrésztől és a continentális rendszerek közt másfelől?

Abban, hogy ott a civilis téren a ténykérdés fölött az esküdtisékek itélnek; nagyon természetes tehát, hogy annyi felebbviteli bíróra szükség nincs, mert a felebbviteli perek száma nagyon csekély, mintán ott, hol az esküdték a factumot nem ismerik el, minden felebbviteli eljárásnak is vége van; egyéb esetekben pedig szintén csak a jogi kérdésekre szorítkozhatik a felebbvitel, t. i. arra, vajjon az esküdték által elismert factumra a törvény helyesen alkalmaztatott-e? és így a pereknek legalább $\frac{3}{4}$ ed része elől a felebbvitel el van zárva. De mintán én az esküdtiséki intézményt viszonyaink közt Magyarországon a civilis perekre ki nem terjeszhetem, és Angliában is csak azért tartható fenn, mert már századok óta fenáll, mert mintegy átment a népeletbe, mert ezen jogi rendszert ott ugyszólván a hazai levegővel szíjva be mindenki, mert a jogrendszer ott minden megszakadás nélkül tovább fejlődhetett, nem ugy mint nálunk, hol a polgárok a létező jogelvekről alig bírnak fogalommal, — igen természetes, hogy én az angolokat a civil igazságszolgáltatás terén nem követeltem, hanem igenis hajlandó vagyok követni, mint ezt más alkalommal is kifejeztem, a blntető eljárás terén.

Felhozottat a többi között az is, hogy a kötes jogelvek felett sokkal célszerűbben itél egy kir. tábla, mint több.

Bocsánatot kérek, én e nézetet nem fogadhatom el, mert a jogelvek értelmezését nem a felső bíróság, hanem a legfelsőbb törvényszék adja meg, az pedig csak egy maradna, a pesti. De egyébként is a bírák különböző jogelveket állítanak fel; sokkal inkább óhajtom, hogy ezen különböző jogelveket a különböző helyeken felállított kir. táblák mondják ki, s ezeket rectificálja a legfelsőbb törvényszék, minthogy ugyanegy helyen levő egységes kir. tábla különbözőleg ítéljen; és sokkal hátránysabb az igazságszolgáltatásra nézve, sokkal inkább megingatja a népnek jogérzetét. Pedig azt ki nem kerülhetjük, t. ház, mert mindamellet, hogy egy helyen van a kir. tábla, mintán csak polgári perekben is 8—9 tanács itél, nem lehet, hogy minden perben ugyanazon jogelvek szerint járjon el.

Én kérem a t. házat, méltóztatassék azon pót-bírói intézményt mostan elfogadni. (Elfogadjuk!) Én jövőre nézve ugyis kijelenttem, hogy hajlandó vagyok azon elvet elfogadni, hogy egyforma ranggal és fizetéssel láttassanak el mindazon bírák a kik egy ítélőszéknél vannak alkalmazva, hanem most igen bajos a fizetésekről végleg intézkedni. Ha a fizetések felemeltetnek általában 3000 frtra, annak az lenne következése, hogy minden felebbviteli bírósági tag blntetésnek venné, ha a vidékről a központba áttétetnék, mert a vidéken 2000 frtból sokkal könnyebben lehet megélni, mint itt kétszer annyiból. — Nem az egyformaságban áll az igazság, hanem az igazságos arányban. (Helyeslés.)

Mintán Ghyczy Kálmán, Horváth Döme, Móricz Pál, Hodossy Imre előadó szóltattak volt, a ház az első fejezetet a közp. bizottság előterjesztése szerint fogadta el, s így Jankovich módosítványa elejtetett.

Hosszas vita után elfogadtattat a törvényjavaslat s elejtetett Joanesen Lázár egy bat. javaslat, mely a minisztert oda kívánta utasíttatni, mire különben is törvény által kötelezve van, hogy a bírák kinevezésénél kellő figyelemmel legyen a nemzetiségek iránt.

A képviselőház ülése április 9-én.

Elnök: Somssich Pál.

Jegyzők: Bujanovics Sándor, Széll K.

A kormány részéről jelen vannak: Lónyay Menyhért és gróf Mikó Imre miniszterek.

A mult ülés jegyzőkönyvének észrevétel nélküli hitelesítése után, előbb több kisebb rendű kérdést jelent be, melyek az illető bizottsághoz utasíthatnak.

A képviselőház ezek után napirendre tér, és harmadszori felolvasás után véglegesen megszavazza a következő törvényjavaslatokat:

Az 1868. évi 46. d. törvények 5. d. szakaszának módosításáról.

A királyi vegyes bíróságok törvénybe iktatásáról.

A pesti dunai rakparton építendő házak adómentességéről.

A törvények kihirdetéséről, és végül az itélőbirák létszámának szaporításáról a felelősségi bizottsághoz szülő törvényjavaslatokat.

Vita tárgyat képezte ezután az ő Felsége keleti útja költségeinek pótlásáról szóló törvényjavaslat.

Csiky Sándor: A törvényjavaslat ellen szól és nem kívánja a 27,975 forint összegűt megszavaztatni.

Csernátorny Lajos: Nem fogadja el a törvényjavaslatot, mert nem tartja összeillőnek ezen csekély összeget a korona méltóságával.

A ház nagy többsége azonban a törvényjavaslatot általánosságban és részleteiben elfogadja. Minden vita nélkül elfogadtattak továbbá még a 10. krosz papírváltó és 6 pengő krosz ezüst váltópénzeknek a közforgalomból kivonásáról, úgy az országgyűlési képviselők lakbérének meghatározásáról szóló törvényjavaslatokat.

Végül hozzájárult még a ház a főrendiháznak a közös magyar-horvát törvények kihirdetéséről szóló módosítványához, és miután a számvizsgáló bizottságnak egy jelentése felolvasottak tekintetű és kinyomtatása elrendeltetett, az ülés déli fél 12 órakor előnk által felfüggesztetett.

Szünet déli 1 óráig. — Szünet után Elnök: T. ház! Az ülést folytatólag megkezdjük, a főrendek üzenetét fogjuk elfogadni.

Nyáry Gyula b. a főrendház jegyzője: Jelenlét, miszerint a számvizsgáló bizottság törvényjavaslatot másodszor is tárgyalás alá vette a főrendház; a 6. §-ra nézve a főrendek továbbra is ragaszkodnak módosításukhoz, ellenben a 8. §-ra nézve a t. háznak határozatához mindenben és készséggel hozzájárultak.

Az illető jegyzőkönyvi kivonatot alkotmányos tárgyalás és hozzájárulás végett a t. ház asztalára teszi.

Jelenlét továbbá, miszerint az államvaspálya adójáról a Duna szabályozásáról szóló törvényjavaslatokat a főrendház a t. ház példájára úgy elvileg, mint alakilag elfogadta.

Az illető jegyzőkönyvi kivonatot átadja a háznak.

Elnök: Ki fog nyomtatni, s a képviselők között kiosztatni, s annak idején napirendre tenni.

Széll Kálmán jegyző: (Olvassa a főrendház folyó évi április 9-én tartott ülésének jegyzőkönyvi kivonatot az államvasút adójáról és a Dunaszabályozásáról szóló törvényjavaslatok tárgyában.)

Elnök: Ezen két törvényjavaslat, a főrendház hozzájárulván a képviselők határozatához, a szokott módon szentesítés végett fel fog terjesztetni.

Gr. Mikó Imre közlekedési miniszter: T. ház! Van szerencsém az ércak-újvár-nyitra-trenoseni vasút kiépítése tárgyában két törvényjavaslatot az engedély-okmányokkal s arra vonatkozó jelentéssel együtt a t. ház asztalára letenni, (Élénk helyeslés) azon kérésrel, hogy méltóztassék ezeket a vasúti és pénzügyi bizottsághoz utasítani.

Elnök: Oda fognak utasítani. A legközelebbi ülésnek napját nem határozhatja meg, lehet, hogy hétfőn délután, lehet, hogy kedden délelőtt lesz; ez mindenesetre falragaszok által, de a képv. uraknak mindhárom körébe intézendő üzenet által is fog tudomásul adni. Ujabb tárgyak azonban semmi esetre sem fognak felvetetni.

Ülés vége 1 1/2 órakor.

Népevelési ügy.

S. Szt György, április 4. 1870. — A folyó évi március 31-én tartott iskolatanács felolvasásáról midőn is a nagy közönséget értesíteni óhajtom, — teszem ezt legkivált azon örömteljes mozzanat constatirozásáért, hogy a háromszéki iskolatanács mennyi részvétellel és buzgalommal ült fel a köznevelődés nagyzerű céljainak nemcsak a törvényekbe fektetett, de az új kor eszméiben is nyilvánuló törekvéseit.

Az iskolatanács gyűlése a megjelent tagok és számos hallgatók folytonos érdeklődése mellett egész est 7 óráig tartott, megszaktiva csupán a gróf főkirálybíró úr 6 miga által adott díszbédnek elköltése által, melyet pár lelkes pohárköszöntés, a szíves házigazdaért, széklünk valóban szeretett főkir. bírájért, kit minden szép és jóra való eszmé létezésénél, mint vezért látni már annyira meg-

szokunk, — valamint tanfelügyelő Antal Károly úrért, kinek lelkes vezetése alatt a székelői népevelésnek nemcsak megindulását, hanem felvirágzását is bizton remélhetni.

A gyűlés tanácskozása, hogy az érdekeltségre teljesen jogosult volt, valamint a tagok, egy a közönség részéről is megfigyelhető, már a tárgysorozatból, mely szerint három igen fontos tárgy feletti véleményadásra kiküldött szakbizottságok tették meg ebbeli előadásait.

Először is a szék területén lévő alsóbb elemi iskolák megvizsgálására és e részbeni javaslatadásra kiküldött szakbizottság tevé meg jelentését, mely alkalomkor azon igen sajnós körülmény merült föl, hogy a kézdi főké-bizottmány munkálát még nem küldötte be, az iskolatanács e miatt már már kimondandó megrovását csak azon alapos ok gátolta meg, miszerint az e célra kiküldött rovatos íveknek a tagok között leendő szétküldésében terhes betegsége miatt gátolva volt, iskolatanácsunk egyik buzgó és közéletben álló tagja, mely ok miatt a jelen gyűlésben nem jelenhetett meg.

A más három alsóbból beérkezett rovatos ívek kimutatása azonban igen kedvesen győzött meg mindenkit azon gondosságról, melylyel az illető kiküldött tagok az iskolákat minden tekintetben figyelembe kívánták venni, s bár az eredmény általában nem felelt meg a várakozásnak, mert, fájdalom! most már alaposan van kimutatva iskolánk legtöbbjeinek elhanyagolt szegényes állapota, s melyeknek lehető újra szervezésére valóban pár igen gyakorlati mód ajánlatik is, melyek között a már a képviselő-bizottmány által elhatározott s közgazgatásilag életbe is léptetett azon intézkedés első helyen áll: miszerint minden közönségben a táncmulatsági díjak és fenyítvényeken kívül kiadvandó büntetési pénzek a keblbi pénztárban fognak ugyan kezeltetni, azonban minden külön közönségből begyűltendő összeg, ugyanazon közönség iskolájának szükségletére fog fordítottatni, és hogy ezen összegek valóban be is gyűljenek, most már csak az illető közönségbeli iskolafelügyelőknek lelkiismeretes ellenőrzésétől függ, mely irányban legezbebb működési tér mindenesetre a lelkes úraknak jut, kiktől leginkább is elvárja a közönség ebbeli kettős polgári és egyházi kötelességeik teljesítését.

Ezen szakbizottság előtt fölmerült azon eszt, hogy egyik nagy közönség katolikus lelkesze (névét most kártszai iránti tiszteletből elhallgatom) azon iskolának megvizsgálására a kiküldött iskolatanács-tagot nem eresztette be, míg erre előjárótól rendeltet nem kap, az iskolatanács elhatározása elé terjesztetvén, a különböző felekezeti papáknak szabadulván és egymás iránti loyális nyilatkozatai közben meghatározottat, hogy hason esetek fölmerülhetésének bikerülése tekintetéből írjon által maga az iskolatanács minden felekezetek esaperatségeihez, felkérvén őket utasítsák alárendeltjeiket, legyenek teljes bizalommal és készséggel a kiküldött tanácsstagok iránt és egyezsamerind tudasák ezekkel előre is az egyes közönségek iskoláiban tartandó vizsgák napjait.

Főlemlítettén továbbá az, hogy több közönség iskolájukat közönségekbe nyilvánítták ugyan, azonban a miniszteri utasítás értelmében az illető felekezet meghallgatása végett visszaadotni s egyezsamerind köröztetni határozottat azon magas rendeltet, mely az iskolák közönségekbe alakításának feltételeit szabályozza.

A magas közoktatásügyi miniszteriumnak intézkedése következtében, egy tanító-képezde felállítására tárgyában kiküldött szakbizottság véleménye folytán határozottat, hogy az annyira üdvönek ismert cél elérésére csak egy mód van, a kormány e részbeni segélyének igénybe vétele, még pedig:

a) egy szaktudománnyal bíró tanítónak államlköltségen leendő lelküldése;

b) az így is annyi nyomorral küzdő falusi tanítóknak az iskolázás ideje alatt napibérről leendő ellátása által. A képezde pedig tekintettel Háromszék terjedelmére két helyt állíttatnék fel, a sepsi sztygyörgyi ref. gymnasiumban és Kézdi-Vásárhelyt a kantai r. k. gymnasiumban, még pedig a nyári szünidők alatt két hónapig az egyik, két hónapig a másik helyen.

Végezetre jött a harmadik és legfontosabb előterjesztvény, t. i. a felsőbb tanintézetek tárgyában kiküldött szakbizottság véleménye, melyről ha kissé tüzetesebb ismertetést kívánok adni, teszem azt leginkább azon vélemény igazsága következtében, melyben magam is osztozom, hogy ily nagy horderejű tárgynak minél részletesebb ismerete szükséges.

Előre kell tehát bocsátanom, hogy ezen szakbizottság működési tere egészen azon alapra volt utalva, melyet ő Felsége a székelv határör-katonai pénzalapok és fekvő javaknak iskolai célokra lett visszaajándékozása által a székelv rendelkezése alá bocsátott. Ezen pénzalapból Háromszék közönsége résztint urbéri, résztint magán kötvényekben 100,400 forintot kapott vissza. A kézdi-vásárhelyi és sepsi-szt-györgyi értékes épületek még tetteleg átadva nincsenek ugyan, de azok sorsa is maholnap eldöl és így azok is jókora tőkét képviselnek.

Van továbbá még a Bach-korszak alatt Kézdi-székelvben gyűlt büntetéspénz 1861-ben a képviselő-bizottmány által egy Kézdi Vásárhelyt állítandó

iskolára ajánlatot fel mintegy 4000 forint o. é. Bol-dogult gr. Nemes Ábrahám alapítványa 10,000 forint, mely összeget, hogy minden feltétel nélkül rendelkezés alá fog bocsátani, bizton hisszük a nemes lelki grófi utódról. Gróf Kálnoky Dénes úr alapítványa 1000 forint. Volna ezenkívül még az 1866-ban megpendült reáliskola létesítésére Kézdi- és Orbai székelvben tett ajánlatokból mintegy 8000 forint; s bár ezen utóbbi tétel jelenleg annyiban bizonytalan, mennyiben az ajánlatok oly időben tételtek, midőn a csak későbbi királyi kegyadományról még senki sem álmodhatott, mégis, hogy az egyszer tett ajánlatot ily magasztos céltól megvonná Kézdiszékelv lakossága, még feltenni is sértő volna, nemcsak, hanem épen remélhetni, hogy a más székelv is nemesen fognak versenyezni ott, hol nemcsak saját, de egy mértelen jövőnek biztos megalkotása forog kérdésben.

Bármi gyanus szemekkel nézzük is tehát ezen felszámított tőkék mibenlétét, a végösszeg csak a legkisebb számítás mellett is a 150—160 ezer forintot mégis eléri, mely mindenesetre oly összeg, hogy ebből nemcsak kezdeményezni, de épen létesíteni is lehet azt, mit a szakbizottság véleménye folytán az iskolatanács alapul elfogadott és a részletek kidolgozása végett visszaadott.

(Folytatás következik.)

UJDONSÁGOK.

(—) A királyné, mint egy bécsi levélben olvassuk, reményteljes állapotban van, s ismét hazánkban fogja, hir szerint, bevárni az örvedetes családi esemény bekövetkeztét. („E. L.”)

(—) A gödöllői palota, a királyné és a királyi hercegeknek már eddig is kedvenczé vált mulatóhelyét a nyáron meg fogják nagyobbítani. A terv szerint őszire végét kell érje az építkezés.

(—) Gr. Bethlen Camillo a maros-vásárhelyi telektörvényes által foganatosított birtokbeosztás alkalmával a külülölmegyei nagy-teremi közönségnek 29, Teremi-Ujfalva közönségének pedig 15 hold földöt ajándékozott felekezet nélküli iskola alapítására.

(—) Losonczy gróf Bánffy György arany sarkantus vitéz, folyó hó 26-án fog Kolozsvárt egybekelni losonczy b. Bánffy Albert leányával, a bájos Bánffy Irmával.

(—) A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara folyó hó 25-én d. u. 4 órakor rendes közgyűlést tart. Főbb tárgyai lesznek: 1) az erdélyi vészteglő-intézetek ügye; 2) a lentermelés; 3) a házalási törvényjavaslat.

(—) A kolozsvári kir. pénzügy igazgatóság által Barth Godófréd és Fabritius Adolf II.-od osztály, Timár Gábor III.-ad osztályu kir. adó és fővámbivatali tisztekké, Móza Imre kir. adó és fővámbivatali segéditsté, Uber Ignác és Várad Dániel II.-od osztályu kir. adóhivatali tisztekké, Szentpáli Zsigmond, Bucsi József és Szabó Sándor kir. adóhivatali segéditstékké neveztettek ki.

(—) E hó 18-kán jeles tanár Sámí László és Császár Károly a redont termében felolvasást tartottak az iparosok számára. Előbbi a „munkás osztályról” értekezett népszerűen, úgy, hogy mindenki megértette, még a leggyengébb ember sem távozott a nélkül, hogy ne gazdagította volna ösmereteit. Császár a „gépekről” értekezett.

(—) Lóvonatu vasútra kért engedélyt közlebről egy vállalkozó az indóházról a nagyutczán, Széchenyi téren, hidutezán, nagypiaczón át a belközéputca végeig. Vajjon van-e Kolozsvárnak erre még most szüksege?

(—) Binaszi Domokos május 1-től fogva Kolozsvár és Maros Vásárhely között gyorekoci közlekedést nyit. Hetenkint háromszor fog indulni innen oda és viszont.

(—) A nagy-várad-kolozsvári vasútvonalon Nagy-Váradról a körösmenti alagutakig a vasárnapi kéjvonatok jövő hó 1-én megkezdetnek, írják a „NV. Lapok.”

— Április 19-én Kolozsvár egy érdemes polgárát, Szentkirályi Zsigmondot temette; benne a magyar bányászati derék szakembert, a közügyek sok ismeretű, velős és szép előadású szónokot és támaszt vesztettek. E nemzetség sokáig viselte itt az elsőbb hivatalokat. A nép annyira hozzá volt e névhez szokva, hogy midőn a néhai a közlebbi években bányakapitány hivatalából nyugalmba Kolozsvárra jött és sokan a polgármesterségre kijelölték, csaknem önként nyerte meg a közvéleményt és többséget. Betegsége azonban nemsokára lemondásra bírta. Ő 1848 előtt a zatlathnai bányatörvényesnéknél volt ülnök, egyike az észszel és befolyással kitünőbbeknek. Irodalmi dolgozata számos, melyek kiállónak, lapokban és más vállalatokban jelentek meg; szerkesztette a Bányász kalendáriumot, a magyar bányatörvénykönyv és bányászati műszótár kidolgozásában részt vett, a magyar kormány 1848-ban, a kereskedelemügyi miniszter közlebről is Erdély részéről tanácskozássra hívta fel Pestre; Kolozsvár közügyei intézésében határozó befolyása volt; a fogasztó-egyesületet ő kezdeményezte, tervezte és az életbelépés pontjára vitte, a hol betegsége, fájdalom! megállította. Szentkirályi nagy népszerűséggel bírt, tanácsával sokan éltek, benne minden jó és igaz erélyes gyámolára talált. Halála köz-

részvétet költött; temetése fényesen ment véghez, tömérdek minden osztályu művelt ember jelent meg arra. Halála Kolozsvárra nézve veszteség. Szüksegesnek látjuk szomorú jelentését is, mint a család fájdalomnak hü kifejezését, ide ígatni: Hoffmann Amália, mint bánatos özvegy, maga és gyermekei: Vilma — Hoffmann Ottóné, férje és gyermekei; Endre cs. kir. főhadnagy s neje Raba Mária; Lajos, Gizella, Ákos, Gyula, Irma, Jenő, Géza és Kálmán; valamint a testvérek: Szentkirályi Anna, József — Móza Józsefné, férje, Póli öz. Papp Jánosné s ezeknek gyermekei, ugyszintén néhai Szentkirályi Mária Áron Lászlóné gyermekei és minden közlebbi és távolabbi rokonok nevében fájdalom-sajnó szívvel jelenti a szeretett férjnek, illetőleg atyának és testvérnek, komjáthszegi Szentkirályi Zsigmond nyug. m. kir. bányakapitányának, a magyar tud. akadémia, a m. k. természettani és bécsi földtani társulatok, az erdélyi muzeum-egylet tagjának, Kolozsvár város köztisztviselőiben állott volt polgármesterének és a városi képviselőtestület munkás tagjának, hosszas sorvasztó betegség után ez évi április 16-án estvéli 11 órakor elte 66-dik, boldog házassága 23. dik évében történt elhunytát. Az elhunyt, mint szerető hü férj, gondos atya, jó szívű testvér, rokon és barát, szeretteinek szívökben élő fog. A hivatali közpályán szellemi kitünő képzettsége, fáradhatatlan munkássága, erélye és tiszta hazafisága által szerzett érdemei maradandó emléket biztosítanak számára. Egybeomlott földi része e hó 19-én kedden d. u. 4 órakor fog bel-magyarutczai 411-dik szám alatti saját házatól a köztemetőbe kikisértetni, megdicsőült lelkéért pedig az engesztelő áldozat e hó 20-án d. e. 10 órakor a Minorita-atyák bel-középutcazi templomában a mindenek Urának bemutatni. Béke poraira! Kolozsvárt, április 17-én, 1870.

— Gyászhir. Tüvis, április 9. 1870. — Megapadt ismét egygyel szeretteinknek száma helybeli plebános néhai Macskási János elhunytával, ki folyó hó 7-én reggeli 9 órakor siri ágyát egy golyó által önmaga vetette meg magának, erővel rohanna ki e földi életből. Nincs már köztünk azon öz. Áronja, lelkipásztora e gyülekezetnek, kinek haragjában a nap soha sem áldozott le; ki mindenkinek, még ellenségeinek is esküdt barátja volt, ki inkább türt bánalmat, mint okozott. Nincs több köztünk azon emberbarát, kinek keblében a barátság pástor-tüze lobogott, melynek enyhe lángja mellett oly sokan melegültek. Nincs több köztünk az, kinek kedélye örök ifjúság forrása volt; élete pedig egy mező, melyen a jótékonyaságnak, a szivességnek virágai díszlettek, a mely virágokból mindenki részesült, mindenki bir egy bokrétát, vagy legalább egy szálát emléktől. Épen azért mindenki érzi szívében az irt, mit elvesztése okozott, sirjánál mindenki szemében egy pár beszédess könny ragyogott — a titkos szivnyomásnak gyümölcse, az elismerésnek, a tiszteletnek és a fájdalomnak könyve. Pihenjen csendesesen siri ágyában, mely be van hintve az emlékezet hervadtatlan borostyán levelével; legyenek szelidebb álmai, mint voltak végső perczek, melyeknek tusái tette kényszeríték. A mennyei atyánál van az ítélet és mérleg, legyen szánó, engedekegy birája e földön annyi érdemet aratott s mindnyájunk szeretetét birt szolgálójának. Azon mélyen tisztelt férfin m. I. N. becses életét pedig, ki a kedves halott tiszteletéért eltemettéseért annyit fáradozott, küzdött s dacolt a balítelek ellen — őrizzé, oltalmazza s tartsa meg hosszason mindnyájunk számára. r. l.

Színház, művészet. — Kovács Gyula kedden lépett föl először „Mirabeau ifjú kora” című színműben a czimszerepben. A közönség nagy számmal gyűlt össze. Nem annyiban az előadott jeles színmű volt reá nézve csábingerrel, hanem Kovács Gyula föllépte. A megjelenésekor kitűrt tapsvihar és számos koszoru hü kifejezése volt a feszült várakozásnak, s annak, mily élénk s kedves most is Kovács Gyula emléke a közönség lelkében. Játékán feltűnő volt a színpadi otthonosság. Azon hatást, melyet már kedves alakjával s kellemes mozdulataival is gyakorol, nevelte nagy mértékben az, hogy szerepét teljesen átértette s valóban érzéssel játszotta. S mert a valódi érzélem hűrajait pengető, sokszor megindított. Ő szerepe jelleméhez mindvégig hü maradt, és a szenvedélyesen szerető férj s a szellemi korlátokat nem ismerő, magasztos eszméiért tántoríthatatlan szilárdsággal s ifjúi hével harczó philozoph jellemvonásait valódi egészszé domborította ki. Az est dícsőségének másik része Sz. Mátrai Laura asszonyt illette, mint a ki Sofie érzelmes szerepét szokott bensőség-gel, általában a felfogás- és kivitelben egyaránt művészién oldotta meg. Mindketten az előadás alatt és felvonások közben is többszörösen zajosan meg lőnek tapsolva. A mi az összjátékot illeti, ez volt egyike idei legjobb drámai előadásainknak, minél fogva a többi működről különösen Priellerl és Erdélyiről is elismerőleg kell megemlékeznünk.

(—) A h. zenekör és conservatorium egyestülése örvedetes előhaladást tesz. E hó 18-án tartott közös nagy gyűlésen egyhangul el lőn fogadva a közös bizottmány által megállapított egyestülése. Az alapszabályok tárgyalása még nincs befejezve.

(—) A „Hilaria” és „Dalkör”, hir szerint, egyestülési szándékszik a helybeli zene-conservatoriummal. Mindenesetre czélszerű volna.

(—) Berriot a híres hegedűművész és zeneszerző, f. hó 9-én Brüsszelben meghalt. 1802-ben Lővenben született s már mint 9 éves gyermek lépett fel zeneszerzőjeivel. 1852-ben megvakult s ennélfogva meg kellett válni művészetétől. Neje a híres Malibru Grácia volt.

(—) Strakosch, ismert német impressario Párisból egy énekársulattal városból városra készült utazni, hogy Rossini gyönyörű miséit a templomokban előadja.

(—) Színházi hírek. Horváth Vincze, tehetséges drámai színész, a kassai színházról a miénkhez szerződött. — A kassai színház nyárára felosztják, tagjai nagyrészt a budai színházhoz szerződtek. — Szerdahelyi Kálmán külföldre utazott. — A budai várszínházban Aradi igazgató a magyar előadásokat húsvét másodnapján megnyitotta.

Szerkesztői nyílt posta.

M... ch Gyulának M. Váshelyt. Várjuk.

KÜLFÖLD.

A „Patrie” szerint a plebisitum máj. 8-án van kitűzve. A törvényhozó test 13 iki ülésében Ollivier azt kívánja, hogy a kamara napjára elmagát a plebisitum napjára követező csütörtökre, mivel a követek nagy része a plebisitum alatt a nép körében óhajtat lenni. A kormány a kamara iránti tiszteletből nem akarta azt maga napolni el. A kamara elnapolása iránti indítvány 193 szavazattal 63 ellen elfogadtatik.

A „France” Olliviernek a törvényhozótest f. hó 10-iki ülésében tett nyilatkozatáról — a balpárt több tagja által hozza intézett interpellációra — ezeket írja: „Ollivier tegnap határozottan kijelentette, hogy a sajtónak s a nyilvános gyűléseknek teljes szabadság fog engedtetni a plebisitum megvitatására, azon idő alatt, mely a szavazást megelőzi; kijelenté továbbá, hogy minden beavatkozás szigorúan meg fog tiltatni a hivatalnokoknak.

Páris, ápril 16. A balpárt egy gyűléseztében a felett folyt a vita, hogy vajjon a hírlapíróknak megengedessék-e a kiadandó manifestum aláírása; azonban nem jutottak megállapodásra. A jobb közép és a középpárt közt létre jött az egyetértés a plebisitumra vonatkozólag.

London, ápril 16. Gabrera hivatalosan ki nyilatkozta, hogy a carlista kísérletek vezetésével végképen felhagyott. Don Carlos a maga pártbiveit e hó 18-ra Gónfibe hívta meg.

Legközelebb Woolwich-ban, az ismeretes orángiata-bírszónok, Murphy felolvasása alkalmával, komoly verekedésekre került a dolog, — mely alkalommal maga ama fanaticus is tetlegesen bántalmaztatott. A gyűlésezt leirhatlan zavarban osztott szét. Murphy egy katonai osztály által kísértetett haza, — hol mintegy 60 rendőr állott őrt, az elkeseredett írlandiak netalán támadásainak megbúsítása végett.

Barcelonából Marseillebe érkezett levelek szerint, a kitörés socialisticus jellemmel birt, — s az ajoncozás csak türgyül használtatott föl.

A katonaság nagy vitézséggel harcolt, — retentő torlaszokat vévén be ágyukkal, — s a fölkelők, — noha a lakosság többsége által cserben hagyat, — makacs ellentállást fejtettek ki.

Gabona ár Kolozsvárt ápril. 14-n 1870.

(Alsó a. mérő, középár.)

Tisztbúza 4 ft 46 kr. Egybúza 3 ft 14 kr. Rozs 2 ft 30 kr. Árpa — ft — kr. Zab 2 ft 80 kr. Török búza 1 ft 86 kr. Pityóka 1 ft 8 kr. Marhabús fontja belváros 20, külvárosban 20 kr.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről.

Április. 20-n: 5% Metaliques 100 ft 60.60. 5% Nemzeti kölcsön 100 ft 69.80. Kamat 60.60. 1860. Kölcsön 96.50. Bankrészvény 715. Hitelintézet részvény 200 ft 256.80. London 10 ft 100 ft. 23 1/4 kr 123.60. Ezüst 120.50. Cs. királyi arany 5.86 1/2.

Földtelehermentesítési kötvények: Magyar 78.50. Temesi 77.50. Erdélyi 75.25. Horv.-Slavon 83.50.

Tulajd. és felelős szerkesztő: Sándor József.

HIVATALOS.

Sz. 2023. 1870.

(192)

(1—3)

Árlejtési hirdetmény.

Kolozs megye Tisztsége által ezennel közhírré tétetik, hogy a kis vármegye ház udvarán létesítendő megyei bírósági helyiségeknek a megállapított tervezet alapján esz közlendő felépítése folyó 1870-ik év május hó 10-ik napján délelőtt 10 órakor a megye házában tartandó árlejtés után a legelőnyösebb feltételek mellett vállalkozónak ki fog adatni.

A kiáltási ár 28846 ft 55. kr.

Miről a vállalkozni kívánók oly hozzáadással értesítetnek, hogy a megállapított tervezetet a feltételekkel együtt a megyei közg. főbíró hivatal szobájában a kitűzött határidő előtt rendes hivatali órákban bár mikor megtekinthetik, és szabályszerűleg felszerelt netalán írásbeli ajánlataikat benyújthatják.

A vállalkozni kívánók, mielőtt az árlejtéshez hozzá szólnának, kötelesek a kiáltási árul megállapított összegnek 5%-jét bnatpénzül az árlejtés foganatosító kikiáltott kezéhez lefizetni, s netalán írásban benyújtandó ajánlatok közül az árlejtés alkalmával csak azok fognak figyelembe vételni, melyekhez a fenn kitett bnatpénz mellékelve lesz.

Kolozs megye Tisztségétől. Kolozsvárt, április 20-án, 1870.

Kiadta: HORVÁTH KÁLMÁN főjegyző.

2312. 1870.

(159)

(3—3)

233.

Pályázat.

A kolozsvári m. kir. bányaigazgatóság kerületében a kudsiri m. kir. vasműhivatalnál betöltendő **ácspallér állomásra**, melylyel 34 forint havibér, és a társaságban ezen fizetés 5%-nyi részletének rendes befizetése mellett, kiltás nyugbér élvezetre, van összekötve f. évi **Május 15-ig** pályázat nyitattik.

Pályázni kívánók, annak kimutatása mellett, hogy imni, olvasni és rajzolni tudnak, a hazanyelveket értik, az ácsmesterségben gyakorlati képességgel bírnak, józan életűek, s a 40 évet át nem haladták, sajátkezűleg írt és kellőleg bizonyított ványozott kérvényeiket, az alábbi hivatalnál a fönnirt határidő alatt nyújtás be.

A m. kir. vasműhivatal.

Kudsi, 1870 március hó 11-én.

NEM HIVATALOS.

(193)

(1—3)

KOLOZSVÁRI HITELBANK ÉS ZÁLOGKÖLCSÖNTÁRSULAT.
A Kolozsvári hitelbank és zálogkölcöntársulat szavazati jogosult részvényesei a f. évi május 28-án d. u. 4 órakor az intézet helyiségében tartandó rendes

közgyűlésre

ezennel meghívatik.

E közgyűlés tárgyai:

1. Az igazgató-választmány előterjesztése a múlt évi üzlet forgalomról.
2. A zárszámolat és vagy mérleg előterjesztése, és a vizsgáló bizottság jelentése e felől.

3. A m. évi osztalék meghatározása.

4. Az igazgató-választmány két tagjának kisorolása és választása.

5. A f. évi számlatati kimutatás megvizsgálására 3 tagu bizottság választása. Felhívattak mindazon t. cz. részvényesek, a kik e közgyűlésben résztvenni akarnak, hogy az alapszabályok 28 és 29 §-s értelmében részvényeik letéteményezése mellett igazoló jegyeiket az intézet irodájában átvenni sziveskedjenek.
Kolozsvárt, ápril 16-án, 1870.

Az igazgató-választmány.

Legkitűnőbb CUBAI kávé 1 font csak 96 kr.

(188)

(3—3)

22-féle 1870-ki töltésű

bel- és külföldi ásványos

gyógyvizek

kereskedésembe nagy mennyiségben megérkeztek és igen **jutányos árban kaphatók.**

Ugyisintén ajánlom ez idényre is mindenféle **színű olajban tört és víz festék, moderateur lámpaolaj, fehér és barna firnis, butor-, bőr-, pádimentom és koci lack**

raktáromat,

mindenféle

fűszer nemeket ismert **jutányos árak mellett.**

Finom asztali **piros-bor** kupája

csak 60 kr.

CSIKY IMRE

fűszer-, festék-kereskedésében Kolozsvárt, nagypiac Szathmári-ház.

Legkitűnőbb CUBAI kávé 1 font csak 96 kr.

Legkitűnőbb CUBAI kávé 1 font csak 96 kr.

Árverési hirdetmény.

Ezennel közhírré teszi alólirt igazgatóság, hogy a kolozsvári zálogkölcön-intézetnél elzalogosított s folyó évi martius hó végéig lejárt, és még ki nem váltott tárgyak az I. II. osztályból nyílt árverésen el fognak adatni, és pedig az

I. osztályu tárgyak, u. m. ruhaneműk, házieszközök, áruk stb. árverése lesz

folyó évi május 16-kán.

A II. osztályu tárgyak, u. m. arany-, ezüstneműk, ékszerek stb. árverése lesz

folyó évi május 23-kán.

Az árverések az intézet helyiségében mindég d. u. 3 órakor kezdődnek. Figyelmeztetés. A kiváltás vagy átírás végett beadott, de még ki nem fizetett s az intézetből el nem vitt zálogjegyek tárgyai ez alkalommal hasonlólag előrvereztetnek.

A zálogtárgy tulajdonosa fel van jogosítva az eladásra kitett tárgyat az árverés kezdete előtt még kiváltani vagy átírni.

Az eladott zálogtárgyakból befolyt többlet átvételére az illető zálogjegy tulajdonosai felszólittatnak.

A vevő tartozik a vételért rögtön lefizetni és a tárgyat elvitetni Kolozsvárt, ápril 15-kén, 1870.

A kir. szab. zálogkölcön-társulat igazgatósága.

(194)

(1—3)

Lóhermag legszebb stíriai

mázsája 26 forint,

nemkülönben

mindenféle MAGVAK kaphatók

Karváz Gyula

magkereskedésében Kolozsvárt, főtér gr. Teleky Domokos-ház.

(166)

2 1/2

(3—6)

A legjobb és legolesóbb órák, 3 évi írásbeli jótállás mellett, a sok évek óta magának hírnevet szerzett

Kohn Ignácznál

Pest, kigyőzte 6 szám alatt kaphatók.

Genfi zsebórák.

	ft.	ft.	ft.		ft.	ft.	ft.
Ezüst hengerórák 4 rubinnal	10—11—12			Arany hengerórák Nro. 3. gyémánt és zománccsal	40—45—50—55		
„ „ aranyszállel, felszokkenő	12—13—14			„ horgony „ remont. 60—70—80—90—100			
„ „ dupla fedéllel, 4—8				Ingá-órák, minden 8 nap felhuzhatók	18—20—22—24		
rubinnal	15—16—17			„ egész- és félórát ütők	30—32		
„ horgonyórák 15 rubinnal	15—16—17			„ egész- és negyedórát ütők	48—50—55		
„ „ dupla fedéllel, 15 rubinnal	18—20—22			Hónap szabályok	30—32		
„ „ kristály üveggel	18—20—22			Munkás-órák kristályüveggel	14		
„ „ dupla fedéllel	24—26—28			Varázóórák, melyeket soha sem kell felhuzni	45		
„ „ remontoirok kristály üveggel, 15 rubinnal	28—30—32			Ébresztők órával	7		
„ „ dupla fedél, krist. üveg, 15 rubinnal	35—38—40—45			Arany-láncok, rövidke, Nro. 3, 18			
Arany hengerórák, Nro. 3, 4—8 rubin.	30—32—35			20, 25, 30, 40—50 ft.			
„ „ horgonyórák „ 3, 15	37—40—43			Arany-láncok, hosszuk, Nro. 3, 18 krt.			
„ „ arany köpenynyel	48—52—55			35, 40, 45, 55, 65—80 ft.			
„ „ dupla fedéllel, 15 rubin.	55—60—65			Ezüst-láncok, rövidke, 13 próbás ezüsből 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 ft.			
„ „ arany köpeny-nyel	70—75—80—90—100			Ezüst-láncok, hosszuk 13 próbás ezüsből 6, 7, 8, 9, 10, 12, 14, 16 ft.			
„ „ henger-hölgýórák, 4—8 rubin.	24—26—28						
„ „ dupla fedéllel, 8 rubinnal	38—40—45						

Mindenemű igazítások a legújabb genfi mód szerint, a legjobban és legjutányosabban teljesítetnek.

Régi órák, régi arany- és ezüst eszerben elfogadtatnak.

Külföldi rendelések, az összeg beküldése, vagy utánvét mellett gyorsan teljesítetnek.

Oly órák, melyek nem tetszenek, becsérítetnek.

(95)

2 1/2

(14—20)

Isten áldása Kohn-nál Bécsben!!

Váltóiroda, tőzsde- és sor-játék-iroda.

Vásárlás- és eladás mindenféle állam- és üzletpapírnak, arany- és ezüst pénznek, tökeelhelyezések ajánlása, szelvények beváltása és felvilágosítások.

Sorsjáték-iroda. Sorsjegyek és igérvények minden húzásra.

20-ad részletjegyek 1864-diki államsorsjegyekre 8 ft., hitelsorsjegyekre 10 ft.- egy ily részletjegy megvásárlása által a tulajdonos azonnal játszik egy húszad részére a részletjegyben pontosan körülírt és nálunk letéteményezett sorsjegyeket, és e sorsjegy egy húszad rész az ő tulajdona. Ily részletjegyeket a napi árfolyam szerint mindig visszavesszünk.

Sorsjegyek részletfizetésre. 1864-ki igérvények 3 ft.

Tőzsde-üzletek. mintegy 500 ft. letétemény lefizetése mellett minden egyes tőzsde zárásra, az az 5000 ft. pontosan és szigorún, alkuszok közbenjárása nélkül, egyenesen általunk eszközölhetnek. Meghosszabítások a legolesóbban. A nyereség azonnal és minden levonás nélkül kifizettetik. Programm ingyen. Írás- és szóbeli megkeresésre felvilágosítás.

Kohn József és Társa,

Pénzültő, Bécs, Stadt, Schottengasse N. 6.

Egészségi tanácsadó

1869-diki teljes évfolyama diszkutetben kapható: **Ára 3 forint.**

Az előbbi évfolyamok teljes kötete **2 ft.**, a nem teljes **1 ft.**

Megrendelhetni minden kir. postahivatalnál **posta-utalvány** által, vagy utánvételt mellett alólirtál Pesten

PETE ZSIGMOND,

sebestyénér 4 sz.

(189)

(3—3)

Csűrűlén a Daczóféle beltélek s utána járuló korsmargale, — melyen kívül e helységben csak Veress Dénes urnak s a falunak van árulási joga — 1870 Szent György naptól kezdődőleg egy vagy több évre **bérbe vehető.** — Ertekezhetni Kolozsvárt, Tompa Károly ügyvéddel, sétatérntza 3. szám.

(183)

(3—3)

Hirdetés.

A volt tart. kir. főszámvésőség levéltára haszonvehetetlen levelei megsemmisítésére kirendelt bizottmány ezennel közhírré teszi, hogy a levéltár helyiségében folyó év **május 6-án** több mázsza ki-választott és a kereskedésekben előnyvel használható irományok fognak közárverés útján eladatni.

Kolozsvárt, áorilis 11-én, 1870.

(169)

(2—3)

Schwendenwein és Társa szalmakalap-gyára, ezeltől

Morawsky R. Bécsben,

Kohlmarkt, N. 6, első emelet ajánlja szalmakalap, párizsi virág-, toll-, szalma pipereczkék, zománcz-, arany-, ezüst-, aczél- és divatárú-czikkek, u. m. kalapformák, franczia- és angol czárnák, divatárúsnői tük- sat. sat. gazdag raktárát, a legújabb divat szerint igen olcsó árban. Kiváságra a divatlap bérmentesen megküldetik.

(155)

(4—20)

Az idő pénz.

Egy óra alatt meg lehet 1000 darab fehernéműt jegyezni egy elpusztíthatlan, kitorlíthatlan **jegyző-tintával,**

mi által a himzés feleslegessé válik, s a fehernéműnek nem árt, és alólirt által áruhárik:

1 üveg kitorlíthatlan jegyző-tinta 1 ft.

1 fehernémű-bőlég 2 betűvel 30 kr.

Ugyanaz monogrammal 80 kr.

1 szám ára darabonként 8 kr.

Korona 40 kr.

1 nyomtató párna ecsettel 10 kr.

Metsző munkák a legjutányosabban számittatnak. Levélpapír vagy borítók 100-a 55, 65 kr. színes 65 kr. angol bordázott 75 kr. dttó angol bordázott 1 ft. borítók a fennebbi árban.

100 darab látogatójegy brizstól 60 kr.

100 darab jak 85 kr. 1000 darab pecsét-bőlég finom 2 ft. 20 kr.

Megrendelések utánvét mellett küldendők

Bettelheim papír- és diszárú-kereskedésébe Bécsben, es. kir. kertmívelési épület.

Elárúitók tetemes árelengedést kapnak.

(156)

(3—6)

Csak a nagy mennyiség teheti! ?? hol ??

!!Csak Witte-nél!!

Legjobban szabályzott zsebórák

egy chinaezüst zsebóra csak 3 ft. 90 kr.

egy talmiarany óra csak 4 ft. 50 kr.

1 finom savonettóra talmiarany (2-ös fedéllel) csak 6 és 9 ft.

egy angol hengeróra kristály-üveggel csak 10 ft. 50 kr.

Egy angol walesi hg. Remontoir óra, leg-erősebb szerkezetű, finom kristályüveggel, valódi talmiarany foglalatban csak 14 és 18 ft.

egy párisi bronz-falióra csak !!! 1 ft. 40 kr. !!!

párisi bronz órák, finom készítmény, ébresztővel !!! 2 ft. !!!

Napórak kompás